

จังหวัดเชียงใหม่

เชียงใหม่ (คำเมือง: Lanna-Chiang Mai.png เชียงใหม่) เป็นจังหวัดหนึ่งของไทย ตั้งอยู่ทางภาคเหนือของประเทศ ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 20,107 ตารางกิโลเมตร ซึ่งใหญ่เป็นอันดับ 2 ของประเทศ มีประชากร 1,735,762 คน มากเป็นอันดับ 5 ของประเทศ ในจำนวนนี้เป็นประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองและชานเมือง 960,906 คน โดยจังหวัดเชียงใหม่ทิศเหนือติดต่อกับรัฐฉานของเมียนมา

จังหวัดเชียงใหม่แบ่งการปกครองออกเป็น 25 อำเภอ โดยมีอำเภอเมืองเชียงใหม่เป็นศูนย์กลางของจังหวัด เมื่อ พ.ศ. 2552 มีการจัดตั้งอำเภอกัลยาณิวัฒนาเป็นอำเภอลำดับที่ 25 ของจังหวัด และลำดับที่ 878 ของประเทศ ซึ่งเป็นอำเภอล่าสุดของไทย

จังหวัดเชียงใหม่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน เคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักรล้านนาแต่โบราณ มี "คำเมือง" เป็นภาษาท้องถิ่น มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวทั้งด้านประเพณี วัฒนธรรม และมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมาก โดยเริ่มวางตัวเป็นนครสร้างสรรค์ และกำลังพิจารณาสมัครเข้าเป็นนครสร้างสรรค์ และเมืองมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก

สัญลักษณ์ประจำจังหวัด

ตราประจำจังหวัด

ที่มา : <http://www.amazingthaitour.com>

- **ตราประจำจังหวัด** : รูปช้างเผือกในเรือนแก้ว หมายถึงความสำคัญ 2 ประการของจังหวัด ช้างเผือกคือช้างที่เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่นำมาถวายแด่สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ 2 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) และได้ขึ้นระวางเป็นช้างเผือกเอกในรัชกาล ส่วนเรือนแก้วคือดินแดนที่พุทธศาสนารุ่งเรืองสูงสุด

ดอกทองกวาว ดอกไม้ประจำจังหวัดเชียงใหม่

- ต้นไม้ประจำจังหวัด : ต้นทองกวาว (*Butea monosperma*)
- ดอกไม้ประจำจังหวัด : ดอกทองกวาว
- อักษรย่อ: ชม
- สัตว์น้ำประจำจังหวัด : ปลาเกาหรือปลาเพี้ย (*Labeo chrysophekadion*)

ภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง

จังหวัดเชียงใหม่(อำเภอเมือง)ตั้งอยู่ ณ ละติจูด 18 องศาเหนือ ลองจิจูด 98 องศาตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 310 เมตร ส่วนกว้างจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออกประมาณ 138 กิโลเมตร ส่วนยาวจากทิศเหนือจรดทิศใต้ประมาณ 428 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพมหานคร 696 กิโลเมตร

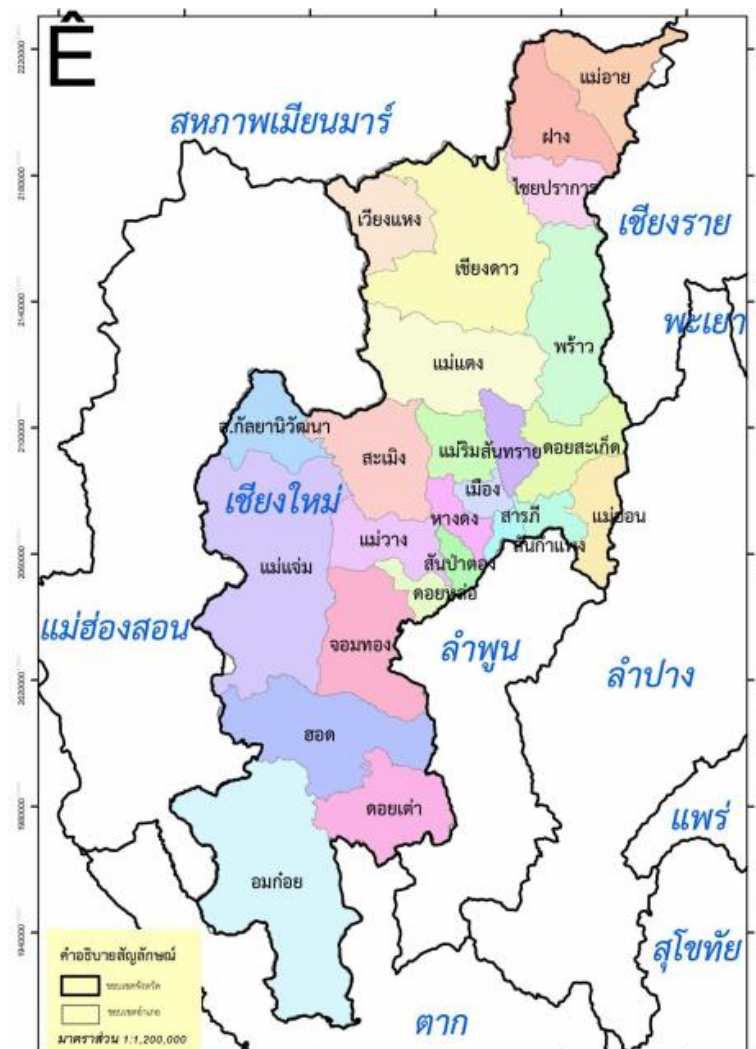
อาณาเขตติดต่อ

- ทิศเหนือ โดยมีคอยฝิปันน้ำของคอยคำ คอยปกกลา คอยหลักแตง คอยถ้ำป่อง คอยถั่วย คอยผาวอก และคอยอ่างขางอันเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาแดนลาว เป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอสามเงา อำเภอแม่ระมาด และอำเภอท่าสองยาง (จังหวัดตาก) มีร่องน้ำแม่ต้น และคอยฝิปันน้ำ คอยเรียม คอยหลวงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอแม่ฟ้าหลวง อำเภอเมืองเชียงราย อำเภอแม่สรวย อำเภอเวียงป่าเป้า (จังหวัดเชียงราย) อำเภอเมืองปาน อำเภอเมืองลำปาง (จังหวัดลำปาง) อำเภอบ้านธิ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอเวียงหนองล่อง อำเภอบ้านโฮ้ง และอำเภอลี้ (จังหวัดลำพูน) ส่วนที่ติดจังหวัดเชียงรายและลำปางมีร่องน้ำลี้กของแม่น้ำกก สันปันน้ำคอยซาง คอยหลุมข้าว คอยแม่ว้วน้อย คอยวังผา และคอยแม่โตเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ส่วนที่ติดจังหวัดลำพูนมีคอยขุนห้วยหละ คอยซ่างสูง และร่องน้ำแม่ปิงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอปาย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน อำเภอขุนยวม อำเภอแม่ลาน้อย อำเภอแม่สะเรียง และอำเภอสบเมย (จังหวัดแม่ฮ่องสอน) มีคอยฝิปันน้ำ คอยกัวแดง คอยแปรเมือง คอยแม่ยะ

คอยอังเกตุ คอยแม่สุรินทร์ คอยขุนยวม คอยหลวง และร่องแมริค แม่ฮอย และคอยฝิป็นน้ำคอยขุนแม่
ต้นเป็นเส้นกันอาณาเขต

จังหวัดเชียงใหม่มีชายแดนติดต่อกับ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอแม่ฮอย อำเภอฝาง อำเภอเชียงดาว อำเภอ
เวียงแหง อำเภอไชยปราการ รวมระยะทางทั้งสิ้น 227 กิโลเมตร พื้นที่เขตแดนส่วนใหญ่เป็นป่าเขา จึงไม่
สามารถปักหลักเขตแดนได้ชัดเจน และเกิดปัญหาเส้นเขตแดนระหว่างประเทศ

จังหวัดเชียงใหม่ มี 26 อำเภอ คือ อำเภอเมืองเชียงใหม่ อำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอเชียงดาว
อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอแม่แตง อำเภอแมริม อำเภอสะเมิง อำเภอฝาง อำเภอแม่ฮอย อำเภอพร้าว อำเภอสัน
ป่าตอง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอฮอด อำเภอดอยเต่า อำเภออมก๋อย อำเภอสารภี อำเภอเวียง
แหง อำเภอไชยปราการ อำเภอแม่ฮอง อำเภอแม่ฮอน อำเภอคอยหล่อ อำเภอกัลยาณิวัฒนา อำเภอนนทบุรี
เฉลิมพระเกียรติฯ ดังภาพ

แผนที่จังหวัดเชียงใหม่

ที่มา : <http://www.amazingthaitour.com>

ภูมิประเทศ

เทือกเขาแดนลาวในเขตอำเภอไชยปราการ

จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่ 20,107.057 ตารางกิโลเมตรหรือประมาณ 12,566,911 ไร่ มีพื้นที่กว้างใหญ่เป็นอันดับที่ 1 ของภาคเหนือ และเป็นอันดับ 2 ของประเทศ รองจากจังหวัดนครราชสีมา ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปมีสภาพพื้นที่เป็นภูเขาและป่าละเมาะ มีที่ราบอยู่ตอนกลางตามสองฟากฝั่งแม่น้ำปิง มีภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทยคือ ดอยอินทนนท์ สูงประมาณ 2,565 เมตร อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง นอกจากนี้ยังมีดอยอื่นที่มีความสูงรองลงมาอีกหลายแห่ง เช่น ดอยผ้าห่มปก (อำเภอฝาง) สูง 2,285 เมตร ดอยหลวงเชียงดาว (อำเภอเชียงดาว) สูง 2,170 เมตร ดอยสุเทพ (อำเภอเมืองเชียงใหม่) สูง 1,601 เมตร สภาพพื้นที่แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1. **พื้นที่ภูเขา** คิดเป็นพื้นที่ประมาณร้อยละ 80 ของจังหวัด ประกอบด้วยทิวเขาอินทนนท์ (หรือถนนธงชัยตะวันออก) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัด พาดยาวจากทิศเหนือจรดใต้ ตามแนวรอยต่อกับจังหวัดแม่ฮ่องสอน และทิวเขาขุนตาน ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัด พาดผ่านในทิศเหนือ-ใต้ พื้นที่ภูเขาส่วนใหญ่เป็นป่าต้นน้ำลำธาร ไม่เหมาะสมต่อการเพาะปลูก ส่วนบางพื้นที่เป็นพื้นที่อยู่อาศัยของชาวเขาชาติพันธุ์ต่าง ๆ
2. **พื้นที่ราบลุ่มน้ำและที่ราบเชิงเขา** กระจายอยู่ทั่วไประหว่างหุบเขาทอดตัวในแนวเหนือ-ใต้ ได้แก่ ที่ราบลุ่มน้ำปิง ลุ่มน้ำฝาง ลุ่มน้ำแม่งัด เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการเกษตร

ภูมิอากาศ

จังหวัดเชียงใหม่มีสภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี มีอุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 25.4 องศาเซลเซียส โดยมีค่าอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.1 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100-1,200 มิลลิเมตร สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่อยู่ภายใต้อิทธิพลมรสุม 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น 3 ฤดู

หน่วยการปกครอง

การปกครองส่วนภูมิภาค

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2476 ถึงปัจจุบัน จังหวัดเชียงใหม่มีการตั้งอำเภอขึ้นใหม่ ดังนี้

- อำเภอหางดง โดยแยกจากอำเภอเมืองเชียงใหม่ ในวันที่ 1 พฤศจิกายน 2490
- อำเภอแม่แจ่ม โดยแยกจากอำเภอจอมทอง ในวันที่ 5 มิถุนายน 2499
- อำเภออมก๋อย โดยแยกจากอำเภอฮอด ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2501
- อำเภอสะเมิง โดยแยกจากอำเภอแมริม ในวันที่ 22 กรกฎาคม 2501
- อำเภอแม่อาว โดยแยกจากอำเภอฝาง ในวันที่ 28 มิถุนายน 2516
- อำเภอดอยเต่า โดยแยกจากอำเภอฮอด ในวันที่ 25 มีนาคม 2522
- อำเภอเวียงแหง โดยแยกจากอำเภอเชียงดาว ในวันที่ 3 พฤศจิกายน 2536
- อำเภอไชยปราการ โดยแยกจากอำเภอฝาง ในวันที่ 3 มิถุนายน 2537
- อำเภอแม่ว้าง โดยแยกจากอำเภอสันป่าตอง ในวันที่ 8 สิงหาคม 2538
- อำเภอดอยหล่อ โดยแยกจากอำเภอจอมทอง ในวันที่ 24 สิงหาคม 2550
- อำเภอแม่ออน โดยแยกจากอำเภอสันกำแพง ในวันที่ 24 สิงหาคม 2550
- อำเภอกัลยาณิวัฒนา โดยแยกจากอำเภอแม่แจ่ม ในวันที่ 25 ธันวาคม 2552

ประชากร

ปัจจุบันจังหวัดเชียงใหม่มีประชากรทั้งสิ้น 1,735,762 คน (พ.ศ. 2559) แยกเป็นชาย 843,088 คน หญิง 892,674 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 86 คน/ตร.กม. ในจำนวนดังกล่าวประกอบด้วยประชากรชนกลุ่มน้อย 64,532 คน กระจายตามอำเภอใน 25 อำเภอ อำเภอที่มีประชากรชนกลุ่มน้อยมากที่สุด ได้แก่ อำเภอฝาง รองลงมา ได้แก่ อำเภอเชียงดาว อำเภอแม่อาว และอำเภอเวียงแหง ประชากรส่วนใหญ่เป็น "ชาวไทยวน" หรือ "คนเมือง" ที่เหลือเป็น ไทใหญ่ ไทลื้อ ไทเงิน และไทยสยาม

เศรษฐกิจ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) พ.ศ. 2555 มีมูลค่า 163,828 ล้านบาท แบ่งเป็นภาคเกษตร (รวมถึง การล่าสัตว์และการป่าไม้) 28,014 ล้านบาท (17.1%) และนอกภาคเกษตร 135,813 ล้านบาท (82.9%) สาขาการผลิตนอกภาคเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ อสังหาริมทรัพย์ การให้เช่าและบริการทางธุรกิจ (14.4%) การขายส่ง

ขายปลีก (12.1%) การศึกษา (11%) ตัวกลางทางการเงิน (11%) การบริหารราชการแผ่นดินและการป้องกันประเทศ (7.9%) การก่อสร้าง (7.2%) อุตสาหกรรม (6.9%) และสาขาอื่น ๆ (14.9%) จังหวัดเชียงใหม่มีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจเฉลี่ยร้อยละ 11.7

มีรายได้ประชากรต่อหัวเฉลี่ย 89,542 บาท/คน/ปี อยู่ที่อันดับ 2 ของภาคเหนือรองจากจังหวัดลำพูน สำหรับรายได้ประชากรในเขตชนบท เฉลี่ยนั้น อยู่ที่ 59,092.45 บาท/คน/ปี อำเภอที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำที่สุด คือ อำเภออมก๋อย 29,198.01 บาท/คน/ปี และอำเภอที่มีรายได้สูงสุด คือ อำเภอฝาง 110,592.77 บาท/คน/ปี

ใน พ.ศ. 2556 จังหวัดเชียงใหม่มีกำลังแรงงาน 976,115 คน (60.45% ของประชากร) มีอัตราว่างงานเฉลี่ย 1.24% ซึ่งมีจำนวนราว 12,000 คน จังหวัดเชียงใหม่มีแรงงานต่างด้าว 67,113 คน โดยเกือบทั้งหมดเป็นชาวพม่า (66,995 คน) แรงงานต่างด้าวประกอบอาชีพในภาคการก่อสร้างมากที่สุด 27,993 คน รองลงมาอยู่ในภาคเกษตรและปศุสัตว์ 16,342 คน

ภาคเกษตรกรรม

จังหวัดเชียงใหม่มีพื้นที่การเกษตร 1,835,425 ไร่ (14.61% ของพื้นที่จังหวัด) ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว 716,454 ไร่ และพืชสวน 459,254 ไร่ พื้นที่การเกษตรนี้อยู่ในเขตชลประทาน 642,979 ไร่ (35% ของพื้นที่การเกษตร) มีครัวเรือนการเกษตร 134,426 ครัวเรือน

พืชเศรษฐกิจสำคัญของจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ กระเทียม หอมแดง หอมหัวใหญ่ และส้มเขียวหวาน

ภาคอุตสาหกรรม

จังหวัดเชียงใหม่มีโรงงาน 1,395 แห่ง เงินลงทุน 32,180 ล้านบาท แรงงาน 43,306 คน อุตสาหกรรมสำคัญ ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร เกษตร ขนส่ง อโลหะ และเครื่องดัด ซึ่งอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน (BOI) พ.ศ. 2554 มี 34 โครงการ ประเทศที่มีการลงทุนในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา จีน เนเธอร์แลนด์ เยอรมนี สิงคโปร์ มาเลเซีย เดนมาร์ก ออสเตรเลีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์

การท่องเที่ยว

ในการสำรวจ World Best Award-Top 10 Cities จากผู้อ่าน Travel and Leisure นิตยสารท่องเที่ยวของสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ. 2553 ผลปรากฏว่า จังหวัดเชียงใหม่เป็นเมืองน่าท่องเที่ยวอันดับ 2 ของโลก รองแต่เพียงกรุงเทพมหานครเท่านั้น ซึ่งใน พ.ศ. 2552 จังหวัดเชียงใหม่ถูกจัดเป็นเมืองน่าท่องเที่ยวอันดับ 5 ของโลก โดยพิจารณาจากสถานที่ ทักษะคุณภาพ ความสวยงามและร่วมรื่น ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี อาหาร การกิน แหล่งช้อปปิ้ง ความเป็นมิตรของผู้คน ความคุ้มค่า ของเงิน เป็นต้น

ใน พ.ศ. 2555 จังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนนักท่องเที่ยวราว 6.5 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 ราว 9 แสนคน อยู่ในอันดับที่ 4 ของประเทศรองจากกรุงเทพมหานคร จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดชลบุรีเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 2,192,322 คน (33.4%) สร้างรายได้รวม 53,507 ล้านบาท

ที่มา : <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดเชียงใหม่> และ <http://www.amazingthaitour.com>